

BU

BORLÄNGE

NU GÅR DET TOKFORT I STORSVÄNGEN SID 9

ENGE ENERGI, TUNABYGGEN OCH BORLÄNGE KOMMUN INFORMERAR OM BYGGANDE, BOENDE OCH MILJÖ I BORLÄNGE · NR 4 · DECEMBER

God Jul
& Gott Nytt År

PLACERINGEN NÅGONSIN Borlänge Energis nya fjärrvärmevärmeverk är fjärde billigast i landet. SID 6

DERAS IDÉER BLIR VERKLIGHET Rodi och Eddie var med och bestämde hur nya Jaxtorget ska bli. SID 8

SOM EN NY SKOLA Både personal och elever har varit med och renoverat Soltorgsskolan. SID 10

AKABLICKEN	3
r Borlänge Energi	4
oå vintern	5
rvärmeprismodell för företag under 2014	5
har en del i resultatet	6
ÄNGEPRISSET – det tryggaste valet	7
mar fick vara med och bestämma om Jaxtorget	8
det TOKFORT i Storsvängen	9
gsskolan 2.0	10
hagen – första titten	11
lbar jul	12
t vädersäkras	13
ingstjänsten Dala Mitt	14
gekrysset	15
stsvå	15
ation från Stadsbyggnadssektorn	16
genheter i Skräddarbacken	

Information om dricksvattnet i Borlänge Analysresultat v 38/2012 – v 48/2012

Analysen enligt kontrollprogrammet har tagits. Av dessa rapporterades 1 st som
a med anmärkning på grund av en för hög förekomst av actinomyceter.
anmärkning är ur hälsosynpunkt helt ofarlig, actinomyceter förekommer i allt
vatten och kan i stora koncentrationer medföra lukt på vattnet. Orsaken till att den
då ger upphov till anmärkningar är oftast dålig omsättning.

Ämnesplan Bo i Borlänge 2012

NR 1 MARS: v 12 • **NR 2 JUNI:** v 22 • **NR 3 OKTOBER:** v 40 • **NR 4 DECEMBER:** v 51

Blir tidningen

Om du bor i Borlänge får tidningen direkt i sin brevlåda. Tidningen distribueras som sam-
fundation av SDR, vilket innebär att även du som har "reklam, nej tack" på din brevlåda
får den. Har tidningen uteblivit så kan du hämta den på kommunens stadsbyggnadskontor på
Jaxtorget. Den finns även i stadshusets reception.

Borlänge • Nr 4 • 2012 • Årgång 21

Bo i Borlänge, Borlänge Energi, Box 834, 781 28 Borlänge

Ansvarig utgivare Anders Åberg, Borlänge Energi 0243-730 60

Redaktion RR Reklambyrå, 023-232 90

RR Reklambyrå

Bo i Borlänge ges ut fyra gånger per år i samarbete mellan Borlänge Energi, Borlänge kommun och Tunabyggen. I tidningen får du som bor i kommunen tips och nyttig information.

Har du några frågor eller tips till tidningen tar vi tacksamt emot dem på 0243-730 60 eller kundcenter@borlange-energi.se

Frågor & svar

Vanliga frågor till Borlänge Energis Kundcenter

Har du någon fråga till Borlänge Energi? Skicka in den till Bo i Borlänge, Borlänge Energi, Box 834, 781 28 Borlänge. Du kan också ringa till Kundcenter på 0243-730 60, e-posta på kundcenter@borlange-energi.se eller ställa frågan på www.borlange-energi.se

Nedan ser du exempel på några vanliga frågor som Kundcenter brukar få. För fler exempel, se www.borlange-energi.se

MISSADE ATT STÄLLA UT TUNNORNA

Fråga Jag missade att ställa ut soptunnorna vid tömningstillfället. Vad gör jag?
Svar Du kan ringa 0243-730 60 och beställa extra tömning. Detta kostar 150 kronor och kommer på din nästa faktura.

TONER/TONERKASSETT

Fråga Var lämnar jag toner till kopianter eller skrivare?

Svar Är den av plast kan du lägga den i kärlet för brännbart. Alternativt lämna den till inköpsstället eller närmaste återvinningscentral.

ätter att ge en tillbakablick på Borlänge Energis verksamhet och verksamheten har utvecklats för att leva upp till Borlängebornas förväntningar. Den här gången handlar det om komposteringsanläggningen i Fagersta by och TunaMull.

Tillbakablicke

TunaMull blev den tankeställare

Komposteringsanläggningen i Fagersta by gjordes i slutet av 1980-talet försök med att framställa kompost – TunaMull. Stora satsningar gjordes för att förbättra jorden, men efter bara ett år togs TunaMull bort från marknaden. Anledningen var att jorden innehöll höga halter av tungmetall...

Det såldes första gången 1985. 200 kubikmeter kompost och 400 kubikmeter kompostberikad jord hade framställts för försäljning. Avsättningen av kompost minskade 1986, men cirka 500 ton TunaMull såldes till olika grönytor runt om i Borlänge. Den komposten användes för återställningsarbete i Bysjön samt för täckning på nya industritippen i Fagersta myra.

ANLÄGGNINGSJORD

Det visade sig att framför allt komposten, men även jorden hade för höga värden av tungmetallerna bly, kadmium och kvicksilver för att lämpas för odling. Matlev istället anläggningsjord på grönytor i bland annat Fagersta kobsgårdarna.

Bo Wallström, som var med när det begav sig, berättar: "Jag kommer ihåg hur jag, Pelle Helje och Christer Nilsson gick på Obs-varuhusets trädgårdsavdelning och marktecknade TunaMull. För att få fram en produkt som lätt kunde säljas i småsäckar, 25-liters säckar, hade vi inlett en finsikt- och förpackningsanläggning. TunaMull såldes till ett överraskande pris som en av de bättre marknadsföringsstrategierna det året.

När vi tog fram på anläggningen kallades för Tunamull och jag ryckte om sig "att växa så det knakar". När Börje Wallström hörde detta utbrast han "det får vi inte ha på Domnarvsvallen, för då får vi klippa gräset i halvtid. Det har Brage inte råd med!"

Det blev snart tydligt att det dock medvetna om att komposten innehållande ett rikligt så bra som vi hoppats. Kemiska analyser visade att det fanns höga halter av tungmetaller. Eftersom det inte fanns några fastställda gränsvärden, fick vi luta oss på de värden som gällde för rötslam från reningsverk. Det blev sådana jämförelse låg komposten på 2-3 gånger högre gränsvärdena för bly, kvicksilver och kadmium.

TunaMull får vi inte ha på Domnarvsvallen, för då får vi klippa gräset i halvtid. Det har Brage inte råd med!

Börje Andersson, ordförande Borlänge Industriverk

Försäljningen av TunaMull upphörde! En djupanalys av var tungmetallerna kom ifrån inleddes. Det visade sig att huvudproblemet var att avfallet hämtades blandat, "huller om buller", och maldes innan det passerade alla mekaniska sorteringssteg.

FÖRSTA STEGET MOT KÄLLSORTERING

Vi fick en ordentlig tankeställare. Det visade sig också att den teknik som fanns inte klarade av att lösa problemen med resursslöseriet och sopbergets tillväxt. Den omedelbara insikten blev att sortera avfallet för att få bästa återvinning. Med de kunskaperna tog vi första steget mot återvinning och källsortering.

Först inleddes en separat jakt på och insamling av en stor blykälla, batterier. Vi byggde en sorteringscentral på Fågelmåra och därefter de första återvinningsstationerna för tidningspapper och glas. Det här skedde långt innan man på riksdags- och regeringsnivå beslutade om att införa producentansvar för förpackningar (förordningen trädde i kraft 1 januari 1994).

Några år senare, när vi informerade Borlängeborna om källsortering, blev den här kunskapen och overheadbilder

Bo Wallström, Borlänge Energi, minns hur problemet med TunaMull ledde till de första stegen mot återvinning och källsortering i Borlänge.

Avfallstips i vinter

Att kompostpåsarna fryser fast i bruna tunnan är ett problem som många Borlängebor känner till.

Att lägga blött avfall i dubbla påsar och låta dem ligga till innan man stoppar ner dem i tunnan. Det är även på att ta bort snön från soptunnellocken innan sopbilen kommer. Viktigast av allt är att skotta av de vita tunnorna. Det som du bör tänka på är att se till att ha ett mellanrum på cirka en meter mellan tunnorna och att det är fritt bakom. Att sopbilen kan ställa dem för nära postlådan kan ställa till det för brevbäraren. Kontrollera också att inget ligger under locken på tunnorna.

Hämtar du grus

Det är det fastighetsägarens ansvar att skotta och rensa trottoaren utanför fastigheten. Om snöröjarna inte kommer upp på trottoaren så finns det däremot skyldighet för dig att ta bort snön därifrån, men det är inte gratis att grusa ett stråk på vägen utanför trottoaren. Det är också viktigt att kontrollera om trottoar saknas. Gratis flisgrus är tillgängligt om ändamål finns att hämta på Studievägen/Åkersvägen.

Uppgrävning av avfallskärl

Borlänge Energi ute bland villor och marker för att uppgräva avfallskärl med datachip.

Det kommer att innebära enklare logistik och effektiv användning av fordonsbränsle. Tack vare datachip på sopkärlarna kan GPS vilket underlättar arbetet och minskar risken för att något kärl glöms bort. Det innebär att sopbilen måste åka tillbaka.

Upphandling om tömning av enskilda brunnar

Borlänge Energi genomför en upphandling om tömning av enskilda brunnar. Information om priser kommer att publiceras på hemsidan www.borlange-energi.se och även till kunder under januari månad 2013.

Om du vill säga upp ditt avfallstippsavtal vid flytt

Det är mycket viktigt att tänka på när man flyttar. Ett av de viktigaste som många glömmer är att säga upp sitt avfallstippsavtal.

Det tror att det sker automatiskt, säger Pernilla Lindgren, Borlänge Energi. Men precis som med andra avtal och telefonavtal så är det den som är betalansvarig som säger upp det. För att säga upp ditt avfallstippsavtal ringer du till Borlänge Energis kundfaktureringscentral på 08-731 43-731 00. Det går också bra att e-posta på kundfakturering@borlange-energi.se

Borlänge Energi förnyar fordonsparken

En sprillans ny sopbil av märket Volvo är det senaste tillskottet i Borlänge Energis fordonspark. I och med denna bil har alla Borlänges ordinarie sopbilar bränsleeffektiva motorer enligt Euro 5-standard.

Den nya bilen är anpassad för att kunna tömma djupbehållare – en lösning för förvaring av avfall under jord som beskrevs i förra numret av Bo i Borlänge.

– Många bostadsrättsföreningar efterfrågar djupbehållare och när vi har köpt till en kran till denna sopbil har vi en smidig lösning för att kunna tömma dem, säger Christian Olhans, Borlänge Energi.

FÄRRE DRIFTSTÖRNINGAR

Den nya sopbilen ersätter en gammal bil från 2003. Christian Olhans säger att det finns många fördelar med att förnya fordonsparken.

– Förutom miljöfördelarna med Euro 5 motorer finns det även en ökad driftsäkerhet till RME-drift så finns det även en ökad driftsäkerhet. Våra sopbilar utsätts för stort slitage och efter några år blir reparationskostnaderna dyra. Då är det bättre att investera i nya bilar än att spendera pengarna på avskrivningar istället. Dessutom blir driftstörningarna färre vilket är till fördel för våra kunder.

Ett bruksmuseum är invigt

Närmare etthundra personer kom när träskulpturen invigdes i Föreningsparken. Skulpturen, som motorsågskonstnär Torbjörn Lindgren sågat ur en gammal lärk, skildrar livet på Hushagen, arbetet på Domnarvets Jernverk och lyfter fram människor som påverkat historien sedan ett sekel tillbaka.

Denna lärk har med Torbjörn Lindgrens hjälp blivit ett bruksmuseum i miniatyr.

– Med utsökt skicklighet och stort konstnärskap har Torbjörn lyckats förmedla de historier som jag fått ta del av sedan jag flyttade hit för tio år sedan, säger Tobias Fischer som arbetar som arborist på Borlänge Energi.

Tobias Fischer är initiativtagare till skulpturen:

– Idén att låta ett träd få berätta sin historia har jag haft sedan åtta år då jag mötte Torbjörn och vi samtalade om betydelsen av träd.

Lärken är cirka 120 år gammal och planterades troligen när Föreningsparken anlades 1890.

– Träd är historiebärare och denna lärk har med Torbjörn Lindgrens hjälp blivit ett bruksmuseum i miniatyr, sade Tobias Fischer i sitt invigningstal.

yr, det är kallt ute och svårt att fram på gator och vägar. Inte med cykel. Men på Borlänge uppmuntrar man till att cykla vintertid.

klart man ska cykla på vintern! Det främjar hälsan positivt för miljön med lägre koldioxidutsläpp, säger Gustafsson som är avdelningschef på Stadsmiljö. berättar att plogning och halkbekämpning av cykelvägar har hög prioritet i verksamheten. bär att snöröjningen har samma nivå, nivå ett, udvägarna. et kommit 3–5 centimeter snö så åker maskiner röja bort snön. Och för att underlätta ytterligare sten – och fotgängaren – är nästa steg halkbe- g. altar inte på gång- och cykelvägar utan sandar med sand som innehåller mycket flismaterial. Det ar bättre, berättar Joakim Gustafsson.

NDIGT ARBETE

se senaste åren har Borlänge Energi även förstärkt gen efter gång- och cykelvägar och dessutom derna. t finns det ställen som det kan vara bättre belys- det är något vi arbetar kontinuerligt med liksom den av cykelnätet. som gått har leder byggts från Rågåker ut mot 0, längs Hantverkargatan på Södra Backa samt a handelsområdet på Norra Backa. Totalt finns cirka tio mil gång- och cykelvägar i kommunen. fsson betonar också vikten av cyklistens eget an- man ger sig ut på vintervägar: cycker att man ska ha vinterdäck, hjälm samt bra r han bestämt och tillägger: om man inte vill cykla finns det bra kollektiv- orlänge!

Cykla på vintern

ny fjärrvärmepriismodell för företag under 2014

Borlänge Energi inför en ny prismo- som träder i kraft år 2014 och belönar de företag som aktivt r med sin energieffektivisering. modellen innebär att taxan du ar 2014, till viss del påverkas n högsta energiförbrukningen ett dygn 2013.

lja fjärrvärme för sin uppvärmning är det klo-

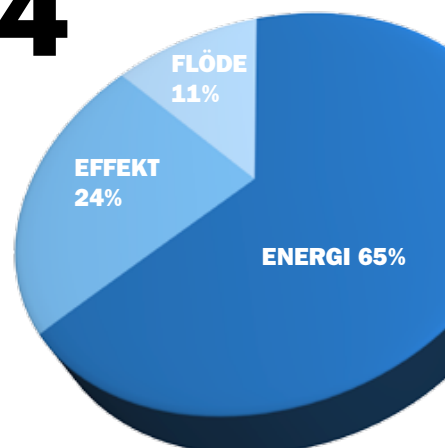
I den nya prismodellen kommer fjärrvärmekostnaden att styras av en effektdel, en flödesdel och en energidel. Effektdelen av priset baseras på medeleffekten under dygnet med den högsta energiförbrukningen. Detta ger underlag för kostnaden under nästkommande år.

– Det effektuttag som du gör under 2013 påverkar taxan 2014. Du kan alltså vinna på att försöka kapa effekttopparna under vintern.

För att få mer rättvisande värden inför Borlänge Energi timmätningar istället för de befintliga månadsmätningarna.

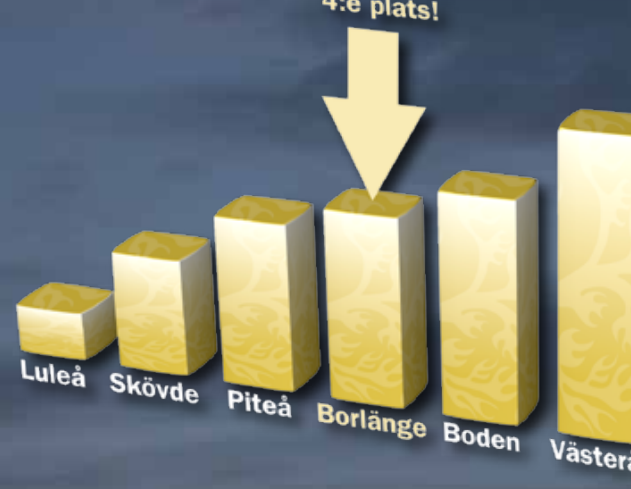
DET LÖNAR SIG ATT SPARA ENERGI

Flödesdelen av priset bestäms av hur många kubikmeter vatten som passerar din anläggning. Ju mer värme som utvinns ur det vatten som passerar, desto lägre blir vattenflödet och därför också kostnaden. Den tredje delen, energidelen, blir tydligare kopplad till framställnings-

– Det ska löna sig att vara aktiv och spara energi, säger Christer. Att använda fjärrvärmerna effektivare och trimmat värmesystem kommer att belöna både företag och miljön.

1996 började Borlänge Energi sin resa
med Nils Holgersson. I dag visar den lands-
omfattande undersökningen att Borlänge
Energis avgifter är fjärde billigast i landet!

Borlänge Energis avgifter fjärde billigast i landet "Alla har en del i resultatet"

ett kvitto på att vi håller låga priser mot våra
Borlängeborna, säger Anders Goop, avdelnings-
Teknisk försörjning på Borlänge Energi.

Året hamnade Borlänge Energi på en sjätte plats,
nu avancerat till fjärde. Vilket är den bästa place-
ågonsin. Toppar listan gör Luleå, följt av Skövde

or del i resultatet har fjärrvärmens som står för
hälften av den totala kostnaden i typhuset som
i undersökningen.

– I och med spillvärmens från SSAB och Stora Enso
Kvarnsveden har vi låga kostnader. Det medför att vi kan
hålla kostnaderna nere för våra kunder. Vi har bra för-
utsättningar, det kan man inte sticka under stol med...

AVFALLET ELDAS

Avfallshanteringen har också bidragit till det positiva
resultatet. Det har Borlängeborna en stor del i då de är
duktiga på att sortera sitt avfall, vilket bidrar till att hålla
avgifterna nere. Avfallet eldas och blir fjärrvärme.

Anders Goop pratar om bolagets uppdrag och
gången med att hålla låga priser samtidigt som
en avkastning som kan användas för investering

– Vinsterna går tillbaka till Borlängeborna
form. De är våra ägare och vårt uppdrag är tydligt
göra det som är bäst för dem!

ANDRA HAR HÖJT MER

Med detta sagt så finns det ingen uttalad målsät-
vara högst på pallen i Nils Holgersson-undersök-

Borlängepriset – det tryggaste valet

Låt dig inte bli lurad av telefonförsäljare. Om andra elbolag lockar med elpriser som låter för bra för att vara sant, så är det oftast det. Inte sant alltså!

Att köpa elen från Borlänge Energi till Borlängepriset är fortfarande det enklaste och det tryggaste valet för alla Borlängebor. Den 1 januari sänks det dessutom

Som Borlängebo har du rätt till Borlängepriset – Borlänge Energis elpris som är samma till alla kunder och som inte kräver avtal.

– Vi ägs av Borlängeborna och har därför inte samma vinstintresse som många andra elbolag, säger Per Magnusson, Borlänge Energi. Borlängepriset är en service för våra kunder där marginalen går tillbaka till våra kunder. Självklart kan det vara elbolag som vissa månader har lägre elpris men i längden är vårt pris det tryggaste valet.

Som kund blir det också väldigt enkelt med Borlängepriset eftersom du slipper hålla reda på vad som händer på elmarknaden, det sköter vi. Vi handlar fortlöpande upp el för att sprida på riskerna. Om du istället väljer rörligt avtal tar du hela risken själv. Det finns också stora fördelar med att ha företaget och kundtjänsten nära och lättillgänglig.

RING OSS INNAN NI GÅR MED PÅ NÅGOT

Borlänge Energi får ofta samtal från tidigare kunder som har blivit övertalade av telefonförsäljare att byta avtal, men som insett att Borlängepriset är bättre för dem.

– Ibland tar försäljare inte med skatt och moms i sina priser. Att då jämföra med ett Borlängepris som inkluderar skatt och moms blir givetvis missvisande. Det är också populärt att jämföra inaktuella Borlängepriser med ett rörligt elpris från perioder då det rörliga priset var lågt. Var på er vakt och ring gärna till oss innan ni går med på något.

Från 1 januari 2013 sänker Borlänge Energi elpriset från 49,8 öre/kWh till 45,7 öre/kWh inklusive elcertifikatsavgift. Det nya elhandelspriset med energiskatt och moms blir 93,75 öre/kWh. All el som levereras är till 100 % förnyelsebar – producerad med vattenkraft.

Ordlista

BORLÄNGEPRIS

99 % av alla våra kunder har Borlängepriset. Det är en mix av till största delen el som handlats i förväg och en mindre del rörligt elpris. Ett väldigt konkurrenskraftigt elpris även i tider då elpriset på marknaden svänger. Borlängepriset är ett tryggt val, du vet när månader du väljer vilket pris du kommer att betala per kilowattimme.

RÖRLIGT ELPRIS

Ett rörligt elpris innebär att priset följer utvecklingen på elmarknaden och förändras utan föregående avisering. Ett rörligt elpris blir klart efter att elen levererats. Efter månadens slut sätts priset som då är ett medelvärde av månadens elpris på elbörsen.

TILLSVIDAREPRIS

Det pris du betalar om du inte har något tecknat avtal om fast eller rörligt elpris med ditt elhandelsföretag. Om ditt elhandelsföretag ändrar tillsvidarepriset meddelar företaget annonsera om det minst 15 dagar i förväg.

FAST ELPRIS

innebär att priset, i avtalet mellan dig och ditt elhandelsföretag, är bundet för en viss period - ofta ett, två eller tre år.

Borlängeborna är våra ägare och vårt uppdrag är tydligt. Vi ska göra det som

Vi bryr oss om
framtiden

Max, 31 år, Östermalm, väljer Borlängepriset

Idag är Max tio månader och har verkligen noll koll på elmarknaden. Han vet inte att vi erbjuder vårt elpris – Borlängepriset – utan bindande avtal och att vi alltid försöker hålla elpriset så lågt som möjligt. Max vet inte heller att vi planerar långsiktigt, bevakar elmarknaden åt våra kunder och ser till att all el vi säljer är producerad från förnyelsebara källor. Max jobbar ividag och det tänker vi fortsätta göra. År 2042 är Max 31 år och behöver inte bry sig ett dugg om den turbulenta elmarknaden. Det sköter vi.

NU SÄNKER VI PRIS

Från 1 januari 2013 sänks elpriset från 49,8 öre/kWh till 45,7 öre/kWh inklusive elcertifikatsavgift. Det nya elhandelspriset med energiskatt och moms blir 93,75 öre/kWh.

Jaxtorget

Jaxtorget har alltid varit så mörkt och grått. Vi ville ändra på det.

Rodi, Eddie och tre andra ungdomar från Jakobsgårdarna fick vara med och bestämma hur det nya Jaxtorget ska utformas. Av deras idéer är flera som kommer att förverkligas.

– Att på det här sättet samla ungdomars åsikter inför ett planeringsarbete är något nytt men fungerade väldigt bra, säger Ulf Öhman, Borlänge kommun. Nu är det som en rutin!

Det var i januari 2011 som representanter från Borlänge kommun och Borlänge Energi Stadsmiljö träffade ungdomar i åldrarna 15–20 år för att höra deras åsikter om hur torget kan förbättras. Rodi Güzel och Eddie Mamoeiev, 19 och 21 år var två av dem som var med och delade sina åsikter. Det var framtaget som fram emot att se det nya torget växa fram.

– Jaxtorget har alltid varit så mörkt och grått. Vi ville ändra på det, säger Rodi.

Gruppen träffades flera gånger och skissade ut olika förslagsupplägg som sedan ledde till det förslag som blev det nya framtaget.

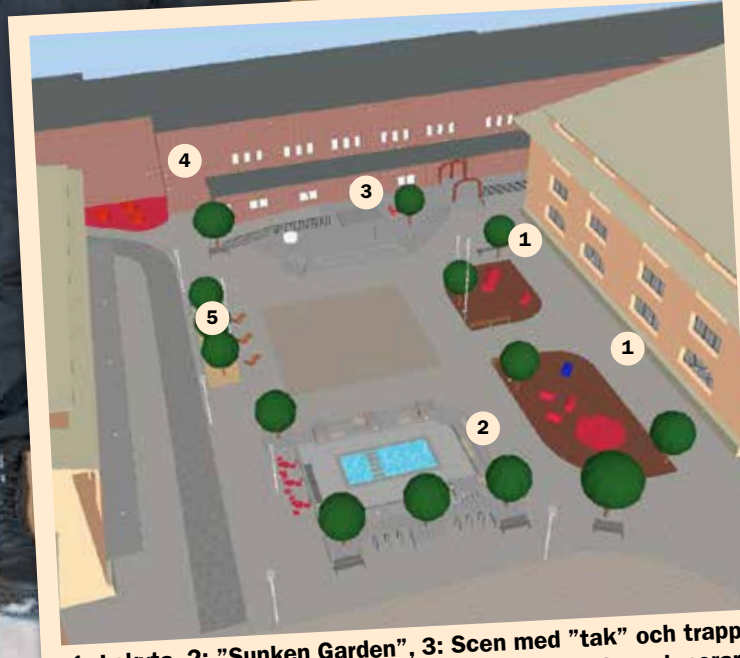
– Vi fick många bra förslag från ungdomarna. En av dem var Unni. Bland det första de sa var att de vill ha mer grönska och sol, vilket kanske var lite oväntat när det kommer till en gångkälla. De ville också få dit lekredskap för att locka barnfamiljer.

– Flera av killarnas idéer kommer att förverkligas, säger Katarina Nilsson, Borlänge Energi. Bland annat att torget ska bli mer färgglatt. Det blir mycket färg på lekredskap och möbler.

Borlänge Energi och Tunabyggen har också beslutat om att bygga närmast även ett Öppet hus tidigare år. En av de flera synpunkter om torget kom från ungdomarna.

FÖRÄNDRAS HELT

Jaxtorget är slitet och många boende tycker att det känns otrött att vistas där. Nu ska torget förändras helt och bli ett ställe där man kan umgås, leka och trivas. Den nya byggnaden, som är ett samarbete mellan Borlänge Energi och Tunabyggen, berör den gamla torgytan. På den platsen blir kvar i nuvarande skick men i nästa etapp byggs en separat cykelbana och en pizzeria och butikerna vilket innebär att innebära att ett par p-platser kommer att byggas. En öppen yta finns mitt på torget som får en mönstrad beläggning där det kommer att planteras nya träd av flera olika arter.

1: Lekyta, 2: "Sunken Garden", 3: Scen med "tak" och trappor

örutom att ordna bostäder i Borlänge,
är Tunabyggen också ett uppdrag att
köta drift, skötsel och uthyrning av
skolor och andra lokaler som kommunen
ger. En av dessa skolor är Soltorgs-
ymnasiet, som för ett par år sedan fick
en rejäl uppfräschning av Tunabyggen.
Skolan har fått nytt liv, säger läraren
Lena Hedvall.

Soltorgsskolan 2.0

efterlängade ombyggnaden äntligen blev ett kunde arbetsmiljön i lektionssalarna på Soltorget ett riktigt elände – kallt på vintern och alldeles varmt på sommaren. Ett par år efter ombyggnaden i Hedvall konstaterar att det nu är betydligt trevligare att jobba i lokalerna.

Den nya ventilationen, som nu styrs från Energisystem, är betydligt bättre än förr. Att vi fick nya fönster och ny ventilation fick skolan också en ny hiss, nytt värmesystem, nytt kontorslandskap, personalen och en ny teknikverkstad i källaren. En omfattande upprustning av lektionssalarna är mycket fräschare än förr, fortsätter Eva. Skolorna är också blivit utrustade med ny belysning, nya projektorer och akustikplattor.

Utgivningen med Tunabyggen och mötena med arkitekten var väldigt bra. Vi kände oss delaktiga.

NYTT MÖTER NYTT

Det nya skolorna har tillkommit men Tunabyggen såg också till att behålla mycket av skolans charm. Skolorna är från 60-talet och det fanns många spännande detaljer, färger och annat som vi ville behålla. Vi är mycket glada att Tunabyggen lyckades bra med att få det nya att fungera bra med det gamla.

Skolans lärare och elever fick vara med och tycka till om förändringarna som skulle göras. En grupp, bestående av lärare och skolledning hade möten med Tunabyggen där bland annat färgvalen till trapphusen diskuteras.

Utgivningen med Tunabyggen och mötena med arkitekten var väldigt bra, säger Eva. Vi kände oss delaktiga. För större delen av tiden som skolorna byggdes om samtidigt. Inte ett helt lätt pussel när det gäller en stor skola som Soltorgetsgymnasiet fungerade bra. De kritiska byggnadsarbetena avslutades under loven.

STOR FÖRVALTAR 240 000 KVADRATMETER

Soltorget förvaltar totalt 240 000 kvadratmeter som kommunen. Den största delen av byggnaderna (ca 100 000 kvadratmeter) är förskolor, grundskolor och gymnasier. Den största delen består av idrottslokaler i Soltorgetboenden (där Åkershem är det största). Hans-Erik Hansson, Tunabyggen, är ansvarig för förvaltning och utveckling.

Skolorna är kommunen som beslutar om vilka investeringar som ska göras. De största projekten de senaste åren har varit Soltorgetsgymnasiets ombyggnad, som kostat 15 miljoner, samt Kvarnsvedens skola som byggdes för 25 miljoner. Tidigare har också Hagagymnasiet renoverats.

NY PLAN FÖR GRUND- OCH FÖRSKOLA

Skolorna i år klubbade kommunen igenom en ny plan för utvecklingen av grundskolor och förskolor i Borlänge. Planen beskriver hur skolverksamheten ska bedrivas i kombination med arbetsmiljön och rymmer visioner om planeringsarbetet fram till år 2021.

Det är en väldigt positiv utveckling att kommunen utvecklas fram den här planen, säger Hans. Lokaler som tidigare varit lärandet och här finns planer för att både förskolorna och skolorna ska göra omfattande renoveringar.

Micheline Rizk och Cindy Östman i trapphuset som fick ny belysning som matchade den befintliga stilen.

Lisselhagen – första titt

Första inflyttning beräknas till hösten 2019. redan nu kan du få en förhandstitt på en lägenhet i Borlänge nya bostadskvarter.

I bästa läge, med allt du behöver inom gångavstånd. Tunabyggen ett helt nytt kvarter med 110 lägenheter. Vill du se planritningar för de olika lägenheterna gå in på www.tunabyggen.se/lisselhagen

Lisselhagen i 3D

Vill du se hur en lägenhet kan komma att se ut? Nu kan du gå på en 3D-visning i en av Lisselhagens lägenheter. Just denna lägenhet består av 2 rum, kök och kök. En bra funktion är att du redan nu kan se rummets mått. Detta ger dig ett perfekt tillfälle

på annandag jul för ett år sedan härjade orkanen Dagmar över hela Sverige. Ovädret orsakade stora trädfallningar och minst 170 000 hushåll blev strömlösa. Nu har Borlänge Energi prioriterat arbetet med att vädersäkra kommunen.

Nedgrävning av elledningar mellan Bomsarvet och Holländaren

Elnätet vädersäkras

hållit på med kablifiering av högspänningsnätet i fjol, men intensifierat arbetet i år, berättar Tommy Österberg som är chef för utförandedelen på elnät. Arbetet med att gräva ner elledningar i marken startade i slutet av 1990-talet. Rämshyttan var först ut och idag har över tio mil ledningar grävts ner. Kvar är fortfarande 10 mil.

Arbetet har vi varit på Uvberget i Torsång och för tillfället på Bomsarvet och ute på Sunnanö. Just Sunnanö utsattes hårt och blev utan ström när Dagmar drog över på julen, berättar Österberg.

Österbergs framfart valde Borlänge Energi att ge kunden en full ekonomisk ersättning för elavbrottet.

Det gav oss möjlighet till reducering men vi valde ändå att ge de drabbade full ersättning för den tid de var utan ström.

Lagen gav oss möjlighet till reducering men vi valde ändå att ge de drabbade full ersättning för den tid de var utan ström.

– Vi hinner med ungefär en mil per år och prioriterar de områden som har haft mest störningar. Kunderna ska ha sitt, det är bara så, konstaterar Tommy Österberg.

I arbetet med att säkra elleveranser till kunderna pågår också byte av kabelskåp. Totalt finns det 3 500 skåp i kommunen och är bortåt 100 skåp byts ut varje år.

Fakta om lagstadgad avbrottsersättning

- Gäller vid strömavbrott mer än 12 timmar
- Ersättningen beräknas utifrån kundens årskostnad, fast och rörlig, för elnätet
- 12–24 timmar är ersättningen 12,5 procent av årskostnaden eller minst 900 kronor
- Ersättningen ökar sedan för varje dygn med 25 procent av maximalt tre årskostnader eller minst 900 kronor
- En avbrottsperiod är avslutad om strömmen kommit tillbaka efter två timmar eller mer
- Jämkningsarbete kan göras om reparationsarbetet försenats för att det varit risk för skada på personalen eller om betalningen är oskälig

Sex steg till en säker julgran

Torr gran kan brinna upp på

gra sekunder om den kommer i

kontakt med till exempel en ljus-

ta eller ett tomtbloss. Varje år

räfflar ett antal bränder där jul-

nen fattar eld och i många fall

det stora skador. Här kommer

s som gör att granen både blir

krare och barrar mindre.

1 Såga av stammen

Såga av några centimeter av stammen när du kommer hem. Det gamla snittet blir fyllt av kåda och släpper inte igenom vatten.

2 Väck granen varsamt

Placera den gärna i svalare utrymme i en hink med vatten innan den tas in i rumstemperatur.

3 Fyll på med vatten

Se till att granen står i vatten HELA TIDEN.

4 Placera den rätt

Låt inte granen stå för nära element eller brasor som torkar ut den snabbare än nödvändigt.

5 Kontrollera slingorna

Se till att ljusslingorna är hela och fullt fungerande.

6 Inga levande ljus

Ha ALDRIG levande ljus eller tomtbloss i närheten av granen.

0243-48 89 00 • Hemsida: www.dalamitt.se

Bryr oss om
framtiden

Vårt löfte till Livia, 42 år, Kvarnsveden:

Alltid nära

Idag litar Livia 18 månader på att hennes föräldrar ser till att allt fungerar. När hon blir äldre och skaffar sig ett eget hem i familj kommer hon också att kunna lita på att samhällets beredskapsmyndigheter som till exempel el, sophämtning, vatten och avlopp fungerar. Vi kommer alltid att finnas nära och se till att det gör det.

Vi bryr oss om
framtiden

Gör som Stina, 55 år, Skräddarbacken – drick

Borlängevatten

Idag är Stina nio månader och har börjat äta två lagade mål mat om dagen och välling till kvällen. Till maten dricker hon självklart Borlängevatten. Vårt vatten är nämligen så bra att inga kemikalier behövs i reningsprocessen, och det ska vi se till att det fortsätter vara. När Stina är 55 år vill vi att hon fortfarande kan välja vårt

Ersättning av detaljplan för Stationsområdet.

Detaljplanen syftar till att utveckla stationsområdet med bland annat nytt Resecentrum och kontorsbebyggelse. Ställs ut för granskning.

Angöringstorg till Resecentrum från Jussi Björlings väg.

Syftar till att skapa en bättre angöring för bilister samt gång- och cykeltrafik från Jussi Björlings väg. Detaljplanen är antagen. Projektering av anläggning pågår.

Placeringen av ett islamiskt center.

Planprogrammet godkändes av Näringslivs- och planutskottet i september 2012. Platsen som är aktuell ligger söder om Stadshuset, mellan f.d. komministerbostaden och barnstugan Eken. Nu fortsätter dialogen med Islamiska förbundet om fortsatt planarbete. (SJ)

Planläggning av område söder om Månsesgatan, inom Hönsarvet.

Ett tidigare obebyggt område vid Dalälven planläggs av privat exploatör för bostadsändamål. Förberedelse för utställningsgranskning pågår. (SJ)

Planläggning för del av Kv Åkerskogen och Karestäppan, inom Mjälga.

Småhustomter. Anpassa planbestämmelserna till befintliga förhållanden där gällande detaljplan har en inaktuell utformning. Planförslaget har varit på samråd och synpunkterna behandlas. (CE)

Planläggning av Östra Barkargärdet.

Nytt bostadsområde planeras öster om Barkargärdet med stöd i den samordnade översiktsplanen för Falun och Borlänge kommuner från 1997. Landskapsanalys tas fram för området. Medborgardialog har genomförts under hösten. Analysen ligger till grund för fortsatt planarbete. (SJ, BL, HM)

Arbetsplatsområde och kombiterminal vid Lusberget.

Planprogrammet är godkänt. Detaljplanarbete är aktuellt under 2013.

Planläggning för arbetsplatsområde norr om Ornäs trafikplats.

Planarbete pågår.

Soläkern/Talludden.

Planläggning för kommunalt bad. Detaljplanen kommer att skickas ut på samråd under våren 2013. (MG)

Fördjupning av översiktsplan för område kring Ösjön och Runn.

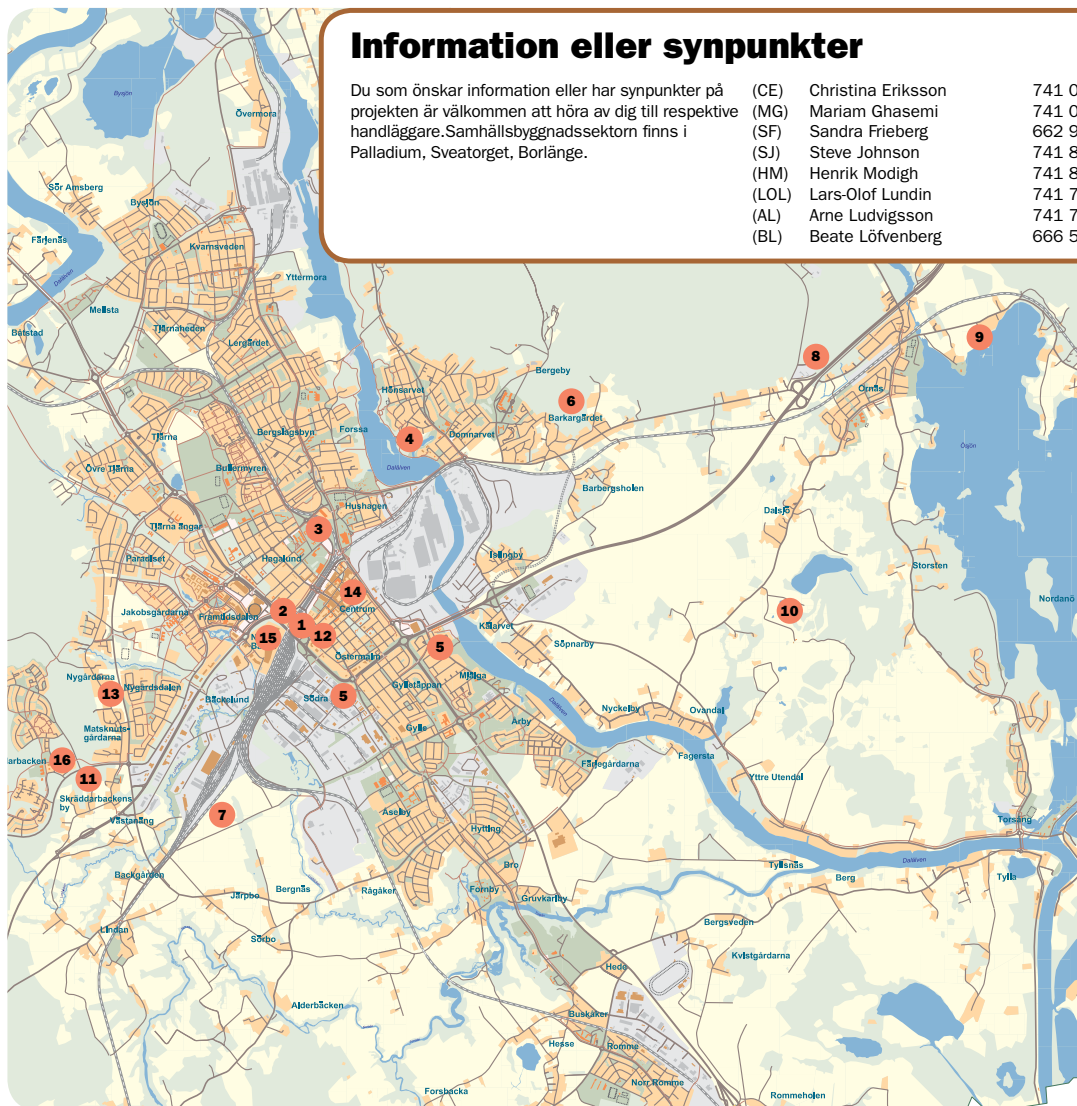
Fördjupning av översiktsplanen för området kring Ösjön och Runn syftar till att ge långsiktig vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. En andra samrådsomgång pågår till februari 2013. (HM, SJ)

Planprogram för Matsknutsgårdarna 2:10 m.fl.

Syftet med planprogrammet är att studera möjligheterna för bostadsbebyggelse samt hur man kan bevara de kulturhistoriska värdena i befintlig bebyggelse. Samråd har genomförts. (MG)

Information eller synpunkter

Du som önskar information eller har synpunkter på projekten är välkommen att höra av dig till respektive handläggare. Samhällsbyggnadssektorn finns i Palladium, Sveatorget, Borlänge.	(CE)	Christina Eriksson	741 0
	(MG)	Mariam Ghasemi	741 0
	(SF)	Sandra Frieberg	662 9
	(SJ)	Steve Johnson	741 8
	(HM)	Henrik Modigh	741 8
	(LOL)	Lars-Olof Lundin	741 7
	(AL)	Arne Ludvigsson	741 7
	(BL)	Beate Löfvenberg	666 5

12 Detaljplan för del av kvarteret Sims inom centrumområdet.

Planändring som möjliggör för bostäder, handel och kontor inom kvarteret. Detaljplanen är på väg till fullmäktige för antagande. (MG)

13 Detaljplan för Nygårdarna 14:204.

Syftar till att utreda möjligheterna för bostadsbebyggelse. Samråd har genomförts. (HM)

14 Ersättning av detaljplan för kvarteret Läroverket 1.

Detaljplanen har antagits av kommunfullmäktige. (SJ)

15 IKEA och Ikanos nya varuhus.

Tak och fasader monteras under februari 2013. Fundament för IKEA:s pelarskyll är gjuten. Det gick åt nästan 200 kubikmeter betong. (AL, LOL)

16 Bostäder med hyresrätt.

PCS Fastighets AB söker bygglov för 20 lägenheter för hyresrätt. (SF)

Ersättning av detaljplan för Sör Sellnäs 7:6 och Halvargårdarna 1:30 m.fl.

Småhustomter och säkerställande av pågående användning för barnstuga. Planarbete pågår. (SJ)

Översiktsplan FalunBorlänge.

Den gemensamma översiktsplanen för Falun och Borlänge ska bland annat behandla frågor som är viktiga för att FalunBorlänge ska bli en motor för hela länets utveckling. En samråd planeras till våren 2013. (BL, SJ)

30 nya lägenheter i Skräddarbacken

PCS Fastighets AB planerar över 30 nya lägenheter i Skräddarbacken.

PCS Fastighets AB, som i dag äger 16 lägenheter på Frostmors väg i Skräddarbacken, köper tomten av kommunen och planerar att bygga ytterligare hyresrätter. Första etappen planeras 16 lägenheter och i den andra 16-20 lägenheter. De nya husen byggs i samma gårdsliknande stil som de gamla, men med en modern inredning och utrustning på lågenergi. PCS Fastighets AB kommer att handla om lösningar med bland annat solpaneler, säger Gert Löfvenberg, PCS Fastighets AB.

PRIS LITE ÅT GÅNGEN

PCS Fastighets AB kommer att pågå under tre till fyra år, men de första 16 hyresrätterna ska vara klara om 1,5 år. PCS Fastighets AB kommer att bygga lite åt gången. Vi gör mycket jobb i Stockholm men

